

A background image of a man with short hair and glasses, wearing a light-colored shirt. He is holding a dark clipboard and looking down at it. The image is overlaid with a semi-transparent purple gradient.

# ESITE

## USKONNOLLISTEN KOHTEIDEN JOHDOLLE JA NIIDEN TURVALLISUUDESTA VASTAAVILLE

*“Parempi koulutus luo valmiudet parempaan ennaltaehkäisyyn, suojeluun ja reagointi valmiuteen erityyppisiin terroriuhkiin ja hyökkäyksiä vastaan, joita voi esiintyä kirkkokuntia, kirkkoja ja muita uskonnollisia ympäristöjä kohtaan, mukaan lukien hyökkäykset kemiallisilla, biologisilla sekä säteilymateriaaleilla.”*



This project is funded by the European Union's  
Internal Security Fund – Police under Grant  
Agreement No. 101034230 – ProSPeReS

[prosperes.eu](http://prosperes.eu)



## Johdanto

Uskonnollisten kohteiden katsotaan olevan erityisen haavoittuvia hyökkäyksille niiden avoimuuden ja saavutettavuuden vuoksi, sekä siksi, että niissä sovelletaan yleensä varsin rajoitettuja turvatoimia.

ProSPeReS-hankkeen tavoitteena on kohottaa uskonnollisten kohteiden suojelua ylläpitämällä tasapainoa turvatoimien ja uskonyhteisölle tarkoitettujen paikkojen avoimen luonteen välillä.

Tämä voidaan saavuttaa uskonnollisten paikkojen ylläpitäjien, julkisten palvelujen ja turvallisuusasiantuntijoiden välisellä yhteistyöllä, riskinarvioinnilla, yleisen tietoisuuden lisäämisellä (erityisesti tärkeimpien edunsaajien eli papiston ja uskoa harjoittavien keskuudessa) sekä kattavan suojelujärjestelmän kehittämisellä ja validoinnilla.

Hanke on tuottanut työvälaineitä ja toimintamalleja (mukaan lukien työvälaine, jonka pohjana on muuttoliike- ja sisäasioiden pääosaston kehittämä EU:n haavoittuvuuden arviointivälaine), koulutusta (mukaan lukien verkko-oppiminen virtuaalitodellisuuden avulla), oppimateriaaleja ja turvatoimia, jotka kattavat koko hätätilanteen varautumisesta toipumiseen ja lopuksi esimerkin

turvallisuusjärjestelmästä (mallin) uskonnollisiin sisä- ja ulkokokoonnutumisiin sekä joukon käytännöllisiä suosituksia.

Malli sisältää tehokkaimmat yhteistyömenetelmät viranomaisten ja palvelujen, uskonnollisten johtajien, erilaisten uskonnollisten instituutioiden, turvallisuusasiantuntijoiden ja ammattinharjoittajien välillä.

Tehokas viestintä on keskeinen tekijä luotaessa vankkaa pohjaa muuttuneiden tarpeiden, odotusten ja parhaiden käytäntöjen jakamiseksi, tietämyksen ja kokemusten vaihtamiseksi teknologisten ja muiden kuin teknologisten ratkaisujen käytöstä niin olemassa olevien kuin mahdollisten uusien innovaatioidenkin luomiseksi yhteiskunnan turvallisuuden parantamiseksi.

Uskon harjoittamiseen tarkoitettujen ympäristöjen ja kohteiden turvallisuuden hyvä organisointi ja henkilöstön oikea-aikaiset ja tehokkaat toimet voivat tarjota parempaa suojelua ja mahdollisesti pelastaa ihmishenkiä.

Tämä opas on osa EU:n ProSPeReS-hankkeen tietoisuuden lisäämiskampanjaa, jonka tunnuslauseena on:

*“On parempi tietää”*

### TARKENNUS

Tämän esitteen tarkoituksena ei ole korvata voimassa olevia määräyksiä tai turvallisuuskäytänteitä, vaan sen tarkoituksena on jakaa käytännön neuvoja.

Tämän esitteen sisältö edustaa ainoastaan sen laatijan näkemyksiä ja on hänen yksinomaisella vastuullaan. Euroopan komissio ei ota vastuuta sen sisältämien tietojen mahdollisesta käytöstä.

**Tehokkaan yhteisen turvallisuuden kehittäminen perustuu 5 pilariin:**

- ennaltaehkäisy, joka perustuu kattavaan valmisteluun ja kokonaisvaltaiseen turvallisuuden organisointiin,
- suojautumiseen haavoittuvuuksien vähentämiseksi,
- uhkien tunnistamiseen ja havaitsemiseen,
- uhkiin reagoimiseen
- terrori-iskujen vaikutusten lieventämiseen

Ihmisten suojele uskonyhteisölle tarkoitetuissa paikoissa ja suurissa kokoontumisissa on osa institutionaalista mekanismia, jota voidaan vahvistaa paikallistasolla keskinäisellä yhteistyöllä turvallisuustoimenpiteiden ja -palvelujen tehokkuuden parantamiseksi.

**Milloin uskonnollisia tilaisuuksia järjestetään?**

Uskonnollisia tilaisuuksia ja seremonioita voidaan järjestää juhlapyhinä tai vapaa-ajalla, ja ne ovat periaatteessa yleisesti sallittuja.

Asianomaiset paikallisviranomaiset voivat tukea, mukauttaa tai rajoittaa uskonnollisten tapahtumien ja seremonioiden järjestämistä turvallisuusolosuhteiden muuttuessa.

Paikallisen kohdistetun hyökkäyksen tai erittäin suuren riskin yhteydessä asianomaiset viranomaiset voivat kieltää uskonnolliset tapahtumat ja suuret kokoontumiset.

6 keinoa, jotka auttavat suojelemaan uskonnonharjoituspaikkoja

## 1. Edistetään ymmärrystä yhteisön turvallisuudesta ja turvatoimista.

### Turvallisuuden määritelmä

Abraham Maslow'n mukaan "Yksi ihmisen perustarpeista on turvallisuuden tunne 1" - jokaisen henkilön on koettava turvallisuuden tunne voidakseen tyydyttää muut tarpeensa.

Turvallisuus voidaan ymmärtää tilaksi, jossa ollaan turvassa, vapaana vahingon tai kuoleman riskistä. Turvallisuus on myös tietoa siitä, miten turvallisuuteen liittyvään riskiin reagoidaan sen ilmetessä. Uskoa harjoittavat haluavat varmistua olevansa omassa yhteisössään turvassa.

### Uskonnollisen yhteisön turvallisuuspolitiikka

Yhteisön turvallisuus on paljon muutakin kuin pelkkää yhteisön turvallisuudesta huolehtimista ja lainvalvontaa. Uskonnollisen yhteisön turvallisuus edellyttää, että jokaisella jäsenellä on keskeinen rooli sekä oman että muiden turvallisuuden kannalta. Yhteisön osallistuminen ja tiivis yhteistyö hallituksen ja kansalaisjärjestöjen välillä ovat olennaisia tekijöitä turvallisuuden onnistumisen kannalta.

*Onnistuminen edellyttää paikallisten sidosryhmien aktivointia.*

### Ketkä ovat uskonharjoittamiseen tarkoitettujen paikkojen turvallisuuteen liittyviä sidosryhmiä?

Sidosryhmillä tarkoitetaan kaikkia, jotka edustavat ryhmää tai yhteenliittymää, joilla on yhteisiä intressejä.

Sidosryhmä voi siis olla ensinnäkin jokainen:

- Pappi, imaami, rabbi;
- työntekijät tai uskonyhteisön jäsenet;
- tietyn yhteisön yksittäiset jäsenet;
- uskonyhteisölle tarkoitettuja paikkoja ympäröivät naapuriyhteisöt ja asuinyhteisöt;
- paikalliset itsehallintoviranomaiset;
- keskushallinnon yksiköt

## Miksi hyvän viestinnän luominen useiden sidosryhmien välille ja hyvän yhteisöyhteistyön luominen ovat tärkeitä tekijöitä uskonyhteisölle tarkoitettujen paikkojen turvallisuuden lisäämisessä?

Terroriuhkääntösten, muiden rikosten ja uskonyhteisölle tarkoitettuihin paikkoihin kohdistuneiden väkivallantekojen aiheuttamien aiempien yhteiskunnallisten vahinkojen vuoksi ihmiset ovat ymmärtäneet, että yksittäisten ihmisten ja paikallisten organisaatioiden sekä liittojen, yhdistysten, kansalaisjärjestöjen ja muiden organisaatioiden rooli tällaisten tekojen seurausten ehkäisemisessä ja rajoittamisessa on kasvanut. Tämä pätee erityisesti demokraattisissa yhteiskunnissa. Tämä siksi, että yhteiskunnassa on tapahtunut järjestelmällinen muutos paradigmoissa ja mielikuvissa. Yksilöt ovat entistä koulutetumpia ja tietoisempia sekä tiedonhaluisampia ymmärtämään tapahtuneiden muutosten mahdolliset seuraukset hakiessaan tietoa lukuisista eri medialähteistä. He ymmärtävät, että heidän elämänlaatunsa ja elintasonsa, myös turvallisuustaso, riippuu yhä enemmän heidän omasta aloitteestaan.



## Miten turvallisuutta ja turvatoimia voidaan parantaa

- 1. Ymmärrä** uskonnollisiin yhteisöihin ja uskonyhteisölle tarkoitettuihin paikkoihin kohdistuvien uhkien luonteesta ja historiasta. Ole tietoinen siitä, mitä ääriainekset sanovat ja tekevät yhteiskunnassa, erityisesti paikallisesti.
- 2. Kehitä ja ylläpidä** yhteistyötä paikallisiin viranomaisiin, kuten poliisiin ja pelastuslaitokseen, jotta voitte keskustella mahdollisista uhkista ja turvallisuusongelmista ja tutkia yhdessä mahdollisia ratkaisuja. Pidä paikalliset viranomaiset ajan tasalla kaikista epäilyttävistä toimista tai tapahtumista, jotka ovat aiheuttaneet huolta yhteisössänne. Pelastussuunnitelmat ja -toimenpiteet olisi keskusteltava ja sovittava yhteen paikallisviranomaisten kanssa, jotta niiden toimenpidemenettelyt ja hätäreaktiot otetaan huomioon ja sisällytetään turvallisuus strategioihin ja toimenpidesuunnitelmiin.
- 3. Luo** paikallisia turvallisuuden kumppanuuksia naapurikiinteistöjen ja -asukkaiden kanssa. Tämä voi toimia foorumina myönteisten naapuruussuhteiden luomiseksi ja samalla kannustaa yhteisöä yhteistyöhön turvallisuuden ja turvallisuustietoisuuden lisäämiseksi kaikkien naapuruston asukkaiden keskuudessa.
- 4. Tee** haavoittuvuusarviointi, jotta pysytään mukana uhkien nopeasti kehittyvässä ja muuntuessa, jossa otetaan huomioon paikalliset olosuhteet ja hyödynnetään "hyviä käytäntöjä sekä uutta teknologiaa tehokkaiden turvatoimien kehittämiseksi.
- 5. Osallista** uskonnollisessa yhteisössäsi ihmisiä, joilla on asianmukaista kokemusta ja koulutusta turvallisuusosalta, kuten lainvalvonnasta, armeijasta ja pelastuspalveluista, rekrytoimalla heitä vapaaehtoisiksi ja käyttämällä heitä tukemaan turvallisuus- ja turvatoimia osana "Tervetuloa mukaan -ryhmää".
- 6. Tee suunnitelmia** erityyppisten turvallisuusuhkien varalta. Turvallisuussuunnitelma, jossa esitetään selkeät menettelytavat erilaisiin tilanteisiin, on olennaisen tärkeää uskonnonharjoituspaikkojen tehokkaan turvallisuuden kannalta. Suunnitelmissa olisi otettava huomioon aktiivisen uhan (kuten ampuma- tai teräaseen) suora hyökkäys uskonharjoittamispaikkaa vastaan, mutta myös epäsuorat uhat (kuten suora hyökkäys lähistöllä ja sen heijastevaikutus uskonharjoittamispaikkaan, paikalliset kansalaislevottomuudet tai mielenosoitukset) on otettava huomioon suunnitelmissa. Huomioi myös mahdolliset seurakunnan jäsenten väliset riidat, perheongelmat ja mielenterveysongelmat, joita voi ilmetä uskonnollisen kokoontumisen aikana.
- 7. Kommuniko**i, kerro hätäsuunnitelmista seurakunnalle. Varmista, että seurakuntasi jäsenet tietävät, että teillä on suunnitelmia, joiden avulla he voivat olla turvassa poikkeustilanteessa. Heidän tulisi tietää, miten ja mihin ilmoittaa turvallisuusongelmista ja miten toimia, jos heidän uskonyhteisöllensä tarkoitettu paikka ollessaan tapahtuu poikkeustilanne. Olisi laadittava viestintäsuunnitelma, jotta osallistuvien uskonyhteisön jäsenten ja vierailijoiden odotukset toimenpiteille ovat poikkeustilanteessa selvät.
- 8. Kouluta** vapaaehtoisista koostuva "Tervetuloa mukaan -ryhmä" tukemaan turvallisuus- ja turvatoimia työskentelemällä hätätilanteissa yhdessä turvallisuushenkilöstön kanssa. Tällaiselle ryhmälle on annettava selkeät määritellyt roolit ja vastuut hätätilanteiden varalta, ja heidät on myös koulutettava niihin, jotta he voivat auttaa hätäsuunnitelmien ja -menettelyjen täytäntöönpanossa ja antaa tarvittaessa ensiapua.
- 9. Varusta** "Tervetuloa mukaan -ryhmä" kaksisuuntaisella radiopuhelinjärjestelmällä, jotta he voivat kommunikoida tehokkaasti keskenään ja integroitua uskonyhteisölle tarkoitettujen paikkojen turvallisuusryhmään ja että he voivat kommunikoida tehokkaasti turvallisuusryhmän kanssa myös tietoverkkojen katve- ja verkkokatkosten aikana.

**10. Asenna** turvakamerat ja hälytysjärjestelmät tehostamaan perusturvatoimenpiteitä ja toimimaan pelotteena. Huolehdi perusturvatoimista, että kaikki ovet ja ikkunat voidaan lukita ja varmistaa tehokkaasti. Harkitse kulunvalvontajärjestelmän asentamista, jotta pääsyä tiettyihin osiin voidaan valvoa/rajoittaa. Harkitse kokonaisvaltaista lähestymistapaa ja kattavan fyysisen turvajärjestelmän tarkistamista, joiden avulla mahdollisille tunkeilijoille pystytään luomaan pelotevaikutelma, aluetta valvottua ja viranomaisia hälytettyä, että uskonyhteisölle tarkoitetut paikat ja uskonyhteisön jäsenet pysyvät turvassa.

**11. Pidä** ensiapupakkaus, tarvittavat henkilökohtaiset suojarusteet, automaattinen ulkoinen defibrillaattori (AED) ja muut hätäapuvälineet tiloissa niin, että ne ovat hätätilanteessa helposti ja nopeasti Tervetuloa mukaan -ryhmän ja turvallisuushenkilöstön saatavilla.

**12. Harjoittele** tuotettujen hätäsuunnitelmien vahvistamiseksi. Turvallisuushenkilöstön ja vapaaehtoisten olisi osallistuttava vähintään yhteen harjoitukseen koulutuksensa vahvistamiseksi. Jos mahdollista, harjoitukset olisi järjestettävä yhdessä paikallisten viranomaisten kanssa, jotta myös niiden toimenpiteet hätätilanteissa otetaan mukaan ja niitä harjoitellaan.

### Esimerkki automaattisesta ulkoisesta defibrillaattorista (Sydäniskuri, AED))



Rafal Kowalczyk based on © tpa8228, © Iakov Kalinin, Adobe Stock



6 keinoa, jotka auttavat suojelemaan uskonnonharjoituspaikkoja

## 2. Haavoittuvuus ja uhka-arviointien järjestäminen

### Määritelmä

Haavoittuvuus- ja riskiarviointi sisältää prosessin, jossa määritellään, tunnistetaan, luokitellaan ja priorisoidaan hyökkäyksille alttiit haavoittuvuudet, jotka johtuvat useista tekijöistä, kuten esimerkiksi ihmisten suuresta määrästä tietyssä paikassa tietynä aikana sekä turvatoimien puutteellisuudesta.

### Tavoite

Haavoittuvuus- ja riskienarviointien avulla pyritään ottamaan käyttöön vankka metodologinen lähestymistapa, jolla tuetaan myöhemmin määritettyjä yhteisiä tarpeita ja vaatimuksia uskonyhteisölle tarkoitettujen paikkojen turvallisuustason nostamiseksi. Kattava haavoittuvuus- ja/tai riskienarviointi yhdessä riskinhallintaohjelman kanssa (kuten ISO 31000:2018 -standardin riskinhallintaohjeet) voi auttaa sidosryhmiä parantamaan (julkisten) tilojensa suojelua ottamalla käyttöön kohdennettuja ja perusteltuja turvatoimenpiteitä ja tekemällä tietoon perustuvia päätöksiä.

### Mitä tehdä

- Kartoitetaan kaikki sidosryhmät, jotka voivat osallistua uskonyhteisölle tarkoitettujen paikkojen suojeluun.
- Järjestetään haavoittuvuuden arviointia käsittelevä työpaja, joka muodostuu asiantuntijoista (asiantuntijaryhmä). Osallistujia voisivat olla esimerkiksi seuraavat tahot: paikalliset viranomaiset, ensivasteyksiköt, kunnan henkilöstö, kansalaisten etujärjestöt, paikallinen kauppa, kaupunkisuunnittelijat, turvallisuusratkaisujen tarjoajat jne.

On erittäin tärkeää, että ennen työpajan järjestämistä kaikki taustatiedot uskonyhteisölle tarkoitetuista paikoista ja niiden toiminnasta kerätään ja annetaan osallistujien käyttöön ennen työpajaa.

Tiedot voivat sisältää mm:

- Kuvaus uskonyhteisölle tarkoitetun paikan taustasta (kulkuväylät, liikennevälineet, pelastuspalvelut, naapurusto) ja sen tarkoituksesta.
- Kuvaus sen päivittäisestä toiminnasta.
- Kuvaus sen toiminnasta ja kohdealueesta suurten tapahtumien aikana.
- Kuvaus uskonyhteisölle tarkoitetun paikan infrastruktuurista, mukaan lukien sen kriittiset toiminnot.
- Uskonyhteisölle tarkoitetun paikan kokonaisuuden tunteminen: rakennusten sijoittelu, tilojen, reittien ja varauloskäyntien kehittäminen.
- Kriittisten rakennusten (esim. kirkko) karttojen, pohjapiirrosten tai arkkitehtonisten piirustusten toimittaminen.
- Turvallisuustoimenpiteiden ja -menettelyjen soveltaminen päivittäin ja tilaisuuksissa, mukaan lukien paikallinen koulutusviranomaisten ja ensivasteyksiköiden läsnäolo.
- Ilmoitus suurten väkijoukkojen keskittymäkohdista ("kuumat alueet", joilla väkijoukkojen tiheys on suurin vrt. konsertit tms. massatapahtumat).
- Raportti uskonyhteisölle tarkoitetun paikan aiemmista turvallisuus- ja vaaratilanteista.

### Haavoittuvuuksien arviointiväline (VAT lite)

ProSPeReS-haavoittuvuuden arviointityökalun (Vulnerability assessment tool) - lite-versiota (VAT Lite) voidaan käyttää uskonnonharjoituspaikkojen pikakatselmuksena yleisen riskitason määrittämiseksi (ja riskien käsittelyyn, kuten parannettuihin turvatoimiin tai sosiaalisiin innovatiivisiin ratkaisuihin mahdollisten riskien torjumiseksi) alla esiteltujen tyyppisten riskien osalta. Joissakin tapauksissa turvallisuus riskinarviointien tekeminen voi tuntua hyvin vaikealta tehtävältä. ProSPeReS VAT Liten tavoitteena on auttaa paikallisia uskonnonharjoituspaikkoja/seurakuntia tekemällä riskienarviointiprosessista hieman kevyempi ja helpompi toteuttaa. Jos VAT Lite osoittaa, että riski on keskitasoa suurempi, on suositeltavaa ottaa yhteyttä paikallisiin viranomaisiin, jotta voidaan keskustella asiantuntijoiden suorittamasta perusteellisemmasta riskinarvioinnista.

### VAT lite pähkinänkuoressa



### Esimerkki VAT Lite lomakemallista B



6 keinoa, jotka auttavat suojelemaan uskonnonharjoituspaikkoja

### 3. Terrorismin indikaattorien tunnistaminen

#### Mihin kiinnittää huomiota?

- Käyttäytyminen, joka viittaa "vihamieliseen tiedusteluun" - tähän voi liittyä epätavallista uteliaisuutta, joka liittyy uskonyhteisölle tarkoitettujen paikkojen turvatoimiin ja organisaatioon, esimerkiksi ihmisten ja ajoneuvojen tulo- ja menon pitkäaikaista tarkkailua, valokuvien ja videoiden ottamista, epäilyttäviä ajoneuvoja (matkustajien kanssa tai ilman matkustajia) tai henkilöä, joka pysyttelee samassa paikassa pitkiä aikoja. Muita indikaattoreita voivat olla sanalliset uhkaukset, uhkaavat laput tai nimettömät puhelut.
- Vuodenaikaan nähden epätavallinen pukeutuminen - tähän voi liittyä vaatteiden käyttäminen henkilön henkilöllisyyden tai hänen mukanaan mahdollisesti olevan esineen salaamiseksi.
- Rakennuksen lähelle sopimattomaan paikkaan pysäköidyt ajoneuvot - tämä voi tarkoittaa, että ajoneuvo on rajoitetulla alueella tai pysäköinti on paikallisten määräysten vastaista.
- Alihankkijat, tavarantoimittajat / kuriirit tai muut henkilöt, joilla on laillinen yhteys uskonyhteisölle tarkoitetuille paikoille, mutta toimivat normaalin tehtävänsä ja vastualueensa ulkopuolella - tämä voi tarkoittaa odottamattomia toimituksia, heidän läsnäoloaan normaalin työajan ulkopuolella tai heidän näkemistään työmaan sellaisella alueella, jossa heidän ei normaalisti odoteta käyvän.
- Hylätyt laukut ja epäilyttävät esineet tai paketit.



Rafal Kowalczyk based on © pigprox, Adobe Stock

6 keinoa, jotka auttavat suojelemaan uskonnonharjoituspaikkoja

## 4. Miten tunnistetaan mahdolliset merkit yksilön altistumisesta radikalisoitumiselle

Riskitekijät voivat muodostua fyysisestä ja sosiaalisesta ympäristöstä, jossa rikoksia tapahtuu, mutta ne voivat syntyä myös yksilötasolla. Yksilölliset riskitekijät tarkoittavat yksilön radikalisoitumisessa tapahtuvia sisäisiä prosesseja.

Radikalisoituneet henkilöt voivat aiheuttaa vaaraa uskonyhteisölle tarkoitettujen paikkojen yleiselle turvallisuudelle. Euroopan rajoilla on nähty myös yksittäisten terroristien tekemiä vakavia iskuja.

Kun yksilö alkaa: **sukeltaa hyvin syvälle "me heitä vastaan" -ajatteluun**, radikalisoitumisprosessi voi alkaa.

Varsinkin silloin kun tällainen vastakkainasettelu syntyy (yhteiskunta nähdään "me vastaan he" -asetelmana), voidaan toista ihmistä pitää hänen mielessään vihollisena. Uskonnon ollessa kyseessä silloin, kun radikalisoitunut henkilö ei enää kykene erottamaan yksittäisiä henkilöitä uskonnollisesta ideologiasta, hän määrittelee heidät vain kyseisen uskonyhteisön jäseniksi.

Nämä yksittäiset riskitekijät ovat usein sellaisia tekijöitä kuin:

- sosiaalisen kanssakäynnin ja kommunikaatiokyvyn puute,
- narsistinen persoonallisuushäiriö,
- itsemurha-aiheet ja muut.

Kaikki ääriaineeksia ja tiettyjä persoonallisuuden piirteitä omaavat yksilöt eivät kuitenkaan toimi näiden näkemysten mukaisesti.

EU:n komission **Radicalisation Awareness Network** (RAN) kuvaa yksittäisiä toimijoita käsittelevässä raportissaan, että iskun valmisteluun valmistautuvan yksittäisen toimijan riskin arvioiminen edellyttää sellaisten käyttäytymismallien, **esiintymisen tai puuttumisen tunnistamista**, jotka osoittavat sen, missä vaiheessa yksinäisen toimijan polkua hän on iskun valmisteluissa 1. EU:n komission RAN:n mukaan näiden tietojen jakaminen mahdollistaa käyttäytymismallien tunnistamisen.

(Radicalisation Awareness Network (RAN) -verkosto on Euroopan neuvoston alaisuudessa toimiva, väkivaltaista ekstremismia käsittelevä asiantuntijaverkosto.)

## Yksittäisen toimijan polku



- Trauma, nöyryytys, loukkaus
- Kostonhalu, maineen tavoittelu

- Vainoavaan ulkopuoliseen ryhmään
- Muuntuminen hyökkäyksen kohteeksi

- Hylätyksi joutuminen/hylkääminen ryhmän toimesta
- Ryhmän epäonnistuminen omilla viesteissään?
- Psykologinen eristäytyminen
- Päätös toimia yksin

- Mobilisaatio
- Uhrista rikoksentehtijäksi

## Aikeellinen ajattelumalli

- Muuttuminen uhrista rikoksentehtijäksi
- Vakaumuksen jyrkkyys
- Yhteyksien katkaisu perheeseen ja ystäviin
- Paatos ohittaa vuoropuhelun
- Myötätunto ja ilo/huumori katoaa
- Hyökkäyksen suunnittelu alkaa

6 keinoa, jotka auttavat suojelemaan uskonnonharjoituspaikkoja

## 5. Miten ymmärtää (tunnistaa) merkkejä vaarallisia aineita käyttävän hyökkäyksen valmisteluista?

Kemiallisten, biologisten, säteily- tai ydinvoimaan liittyvien tapausten (CBRN-onnettomuuksien) ominaispiirre on, että niitä on vaikea havaita tai tunnistaa alkuvaiheessa. Hyökkäyksessä käytetyt vaaralliset aineet voivat olla hajuttomia, värittömiä ja mauttomia, joten altistumista ei välttämättä havaita heti.

On olemassa joitakin indikaattoreita, jotka voivat viitata mahdolliseen CBRN-tapahtumaan:

- Epäilyttävät laitteet tai pakkaukset (erityisesti johdot, ilmapullot, jauheita tai nesteitä sisältävät säiliöt);
- Öljyinen pinnoite, jauhe tai geelimäinen aine alttiilla pinnoilla;
- Selittämätön, luvaton ruiskutus alueen yläpuolella (pienkoneista tai lennokeista);
- Selittämättömät alueelle kuulumattomat hajut (karvasmantelit, persikan ytimet, niitetty heinä, leikattu ruoho);
- Pahoinvointi, hengitysvaikeudet, sekavuus;
- Selittämättömät lääketieteelliset oireet (silmien kipeytyminen, päänsärky, oksentelu, muut kuin lämpöpalovammat, ihoärsytys);
- Sairaantuneet tai kuolleet eläimet alueella;
- Matalat pilvet tai sumu, joka ei liity hetkiseen säähän;
- Selittämättömät pölypilvet;
- Kuihtuneet kasvit.

CBRN-tapahtumat voidaan tunnistaa myös silloin, kun ihmiset ovat romahtaneet ilman selvää selitystä 1-2-3-protokollan avulla:

- **1 loukkaantunut** – annetaan ensiapua tavalliseen tapaan.
- **2 loukkaantunutta** – oltava varovainen ja etsittävä muita CBRN-materiaaleihin viittaavia indikaattoreita.
- **3 tai useampia uhreja** – epäillään CBRN-materiaalien käyttöä, etsitään muita indikaattoreita ja haetaan asiantuntijoiden neuvoja ja tukea.



**Eläinten tai kasvien äkillisen kuoleman pitäisi ehdottomasti huolestuttaa sinua.**



*Rafal Kowalczyk based on © Anatoliy Gleb, © Iakov Kalinin, © Mitand73, © humbak, © InputUX Adobe Stock*

6 keinoa, jotka auttavat suojelemaan uskonnonharjoituspaikkoja

## 6. Ilmoita kaikista mahdollisesti merkityksellisistä tiedoista tai huolenaiheista

Kaikentyyppisten uhkien osalta on välttämätöntä välittää tiedot asianmukaisille viranomaisille mahdollisimman pian. Hätätilanteessa monet silminnäkijät pyrkivät todennäköisesti ilmoittamaan asiasta pelastuspalveluille EU:n hätänumeron 112 (tai muiden paikallisten hätänumeroiden) kautta.

Jokaisella uskonnollisten tapahtumien järjestäjällä olisi oltava sovittu hätäsuunnitelma, mieluiten siten, että se olisi suunniteltu, testattu ja harjoiteltu paikallisten pelastuspalvelujen kanssa. Suunnitelmassa olisi määriteltävä, kuka on vastuussa oikea-aikaisen ja täsmällisen tiedon toimittamisesta pelastuspalveluille (esim. pappi/imaami/rabbi, turvallisuuspäällikkö tai nimetty "tapahtumapäällikkö"). Suunnitelmassa olisi myös kuvattava viestintämenetelmät ja -kanavat, joita käytetään hätätilanteessa tiedonsiirtoon järjestäjän ja uskonyhteisölle tarkoitettujen paikkojen vastaajien välillä. Suunnitelmassa olisi kuvattava, miten henkilökunta ja/tai vapaaehtoiset antavat tietoa havaituista uhkista, miten heidät on koulutettu ja kenelle he antavat tietoa kaikista kehittyvistä tai todellisista hätätilanteista.

ETHANE-raporttirakennetta voidaan käyttää parhaiden saatavilla olevien tietojen antamiseen hätätilanteesta:



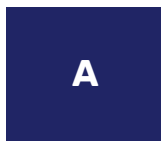
**Tarkka sijainti (Exact location)** – tarkalleen missä uhka/hyökkäys on, mihin osaan palveluspaikkaa/rakennusta/rakennuksia uhka kohdistuu, raportointi siitä, missä hyökkääjät on viimeksi nähty ja minne he olivat menossa.



**Tapahtumatyyppi (Type of incident)** – minkä tyyppinen tapahtuma/uhka/hyökkäys (epäilyttävä paketti, pommiuhka, aktiivinen ampuja, teräaseella tehty hyökkäys jne.).



**Olemassa olevat tai epäillyt vaarat (Hazards present or suspected)** – mitä vaaroja/potentiaalisia vaaroja tilanteeseen liittyy (mahdolliset räjähteet, nähdyt/käytetyt aseet, epäilty CBRN-materiaalien vapautuminen jne.), hyökkääjän (hyökkääjien) kuvaus (kuvaukset).



**Kulkuyhteydet (Access)** – turvalliset reitit (mitkä ovat parhaat reitit hätätilanteessa tapahtuvaa kulkua ja poistumista varten (otetaan huomioon pelastuspalvelujen aiemmin hyväksymien/hallussaan pitämien suunnitelmien vaihtoehdot)).



**Loukkaantuneiden määrä, tyyppi ja vakavuus (Number, type, severity casualties)** - kuinka monta ja minkä tyyppisiä vammoja?



**Paikalla olevat ja tarvittavat hätäpalvelut (Emergency services present and those required)** - mitkä ja kuinka monta hätäpalvelua on paikalla, tarkennetaan, mitä muita tarvitaan ja kuinka monta hätätapauksen erityisten uhkien, vaarojen ja vaikutusten vuoksi.



Kun epäillään, että CBRN-materiaaleja on mukana, on myös tärkeää ilmoittaa asiasta pelastuspalveluille:

- Miksi CBRN-materiaalien vapautumista epäillään?
- Kuka löysi epäilyttävän paketin, postin/kirjekuoren tai aineen ja miten niitä on käsitelty ja siirrelty?
- Mitkä ovat paikalliset sääolosuhteet, jotka voivat vaikuttaa hätätilanteeseen (kuten sade, tuulen suunta, lämpötila)?
- Onko paikka/rakennus/tapahtuma todennäköinen hyökkäyksen kohde?
- Onko hyökkäyksestä tai CBRN-materiaalien mahdollisesta käytöstä tullut viestejä tai tiedustelutietoja?

Uhka tai hätätilanne voi aiheuttaa stressiä ja tunnereaktioita; ilmoittajia olisi kannustettava pysymään rauhallisina, kun he tekevät ilmoituksiaan pelastuspalveluille (tai tapahtumapäällikölle). Heidän tulisi antaa tarkkoja ja täsmällisiä tietoja kommunikoidessaan ja vastata kaikkiin kysymyksiin parhaan kykynsä ja tietämyksensä mukaan (kertoa myös, jos he ovat epävarmoja jostakin asiasta). Jos he tekevät raporttia puhelimella (tai radiolla), yhteyttä ei saa katkaista, kuin vasta sitten, kun he saavat selkeän viestin, jonka mukaan he voivat sulkea puhelimen ja lopettaa keskustelun. Sen jälkeen heidän on toteutettava kaikki heille annetut ohjeet ja pysyttävä tarkkaavaisina, on mahdollista, että pelastuspalvelut tai onnettomuuden johtaja ottaa heihin uudelleen yhteyttä saadakseen lisätietoja tai päivityksen. Jos tilanne muuttuu, heidän on otettava uudelleen yhteyttä hätäpalveluihin, jotta nämä voivat järjestää lisää tai muita vastauksia ja päivittää vastaajat, jotta nämä voivat mukautua muuttuviin olosuhteisiin.

## The ProSPeReS konsortio

Turvallisuusasiantuntijat, turvallisuustutkimus ja akateemiset laitokset, teknologisten ratkaisujen ja palveluiden tarjoajat



### Lainvalvontaviranomaiset (LEA)



### Uskonnolliset järjestöt







[prosperes.eu](http://prosperes.eu)



This project is funded by the European Union's  
Internal Security Fund – Police under Grant  
Agreement No. 101034230 – ProSPeReS